نگاه

۱۰ میلیون نفر منتظرند مدیریت کنی!

امیر محمودی انزابی، پژوهشگر آب و محیط زیست: تهران، این کلان‌شهر پرهیاهوی فلات ایران، این روزها شاهد کمپین‌های تبلیغاتی خلاقانه‌ای از سوی مدیریت شهری است؛ بنرهایی با شعار «ببند لطفا!» و جملات تلنگرآمیزی که می‌گویند: «... نفر منتظرن که ببندی» بی‌تردید، این گفتمان رسانه‌ای، بازتاب گسترده‌ای نه‌فقط در سطح شهر، بلکه در میان دغدغه‌مندان آب و محیط زیست داشته است. در نگاه نخست، شاید بسیاری از شهروندان این بنرها را صرفا بخشی از روال تکراری تبلیغات شهرداری بدانند، اما دست‌کم برای نگارنده که در حوزه آب و محیط زیست فعال است، این نوع کمپین‌ها حامل چند پیام و چالش کلیدی‌اند که بررسی آنها ضروری است. پیش از ورود به نقد، باید جایگاه آموزش و فرهنگ‌سازی را قدر دانست. تبلیغات شهری یکی از ارزان‌ترین و در عین حال فراگیرترین ابزارهای اثرگذاری بر ذهن و رفتار مردم است. حقیقتا بدون حضور چنین پویش‌هایی، حتی پیشرفته‌ترین سیاست‌های مدیریت آب هم با شکست روبه‌رو می‌شود؛ چنان‌که مثال‌های موفق جهانی نیز این واقعیت را تأیید می‌کنند. بنابراین شکی نیست که ابتکار شهرداری تهران برای جلب توجه عمومی و تحریک مسئولیت‌پذیری فردی، گامی صحیح و حتی واجب است. در واقع، افزایش حساسیت عمومی نسبت به بحران آب، نخستین شرط برای موفقیت هر پروژه‌ای در این حوزه است. این مدل آگاهی‌رسانی، افزون بر تأثیر مستقیم بر مصرف، بستری مناسب برای ایجاد گفت‌وگوی بزرگ‌تر اجتماعی درباره منابع آب و رفتار زیست‌محیطی ایجاد می‌کند. اما سؤال اصلی دقیقا همین‌جا آغاز می‌شود؛ آیا نصب بیلبوردها و تکرار شعارهای کوتاه، به‌تنهایی می‌تواند بحران آب تهران را مدیریت کند؟ بی‌تردید پاسخ «خیر» است. اگر روزگاری صرفه‌جویی فردی کافی بود، امروز با شهری ۱۰میلیونی، زیرساخت‌های فرسوده و بحران‌های پیچیده اقلیمی، دیگر نمی‌توان با پیام‌های ساده بنرها از بحران عبور کرد. مسئله آب در تهران، پیچیده‌تر از ارجاع صرف به عادت‌های شخصی محسوب می‌شود. چالش از جایی آغاز می‌شود که مسئولان شهری، از عموم مردم انتظار دارند به نقش خُرد خود عمل کنند؛ ولی در همان حال، نقش کلان مدیریت آب شهری، زیرساخت و حکمرانی هوشمندانه تا چه اندازه بالفعل شده است؟ این ریشه تضاد عمیقی است که بسیاری از متخصصان آب و فعالان محیط زیست به آن اشاره می‌کنند. به عنوان شهروند، شایسته است در کنار اجرای سهم خود در صرفه‌جویی آب، سؤال‌های جدی‌تری از مدیریت شهری پرسیده شود: «آیا شهرداری و شرکت‌های مرتبط واقعا الگوی مصرف بهینه را رعایت می‌کنند؟»، «آیا شهرداری فضای سبز تهران را به‌درستی به سمت پایداری برده یا هنوز بهره‌گیری از گونه‌های پرآب‌بر و سامانه‌های آبرسانی ناکارآمد رایج است؟» و... . مروری بر تجربه جهانی و حتی توصیه‌های معتبر سازمان ملل نشان می‌دهد مدیریت آبی فضای سبز شهری باید با اولویت بازچرخانی آب، استفاده از گونه‌های بومی و کم‌آب‌بر و کاهش اتلاف شبکه آبیاری انجام بگیرد. با وجود اینکه چند پروژه نمادین مانند بوستان ولایت یا پارک سرخه‌حصار در استفاده از پساب تصفیه‌شده پیشگام بوده‌اند، اما تا تحقق عمومی این الگو فاصله زیادی داریم. افزون بر این، باید بپرسیم: ● چه برنامه‌ای برای مقاوم‌سازی تهران (در برابر کم‌آبی، بی‌آبی، تغییر اقلیم) تدوین و اجرا شده است؟ ● هدف‌گذاری و زمان‌بندی این برنامه‌ها چیست و تعهدات عملیاتی شهرداری تا چه اندازه شفاف‌سازی شده‌اند؟ ● نقش شهرداری در مدیریت تقاضا، اجرای آبیاری هوشمند، کاهش نشتی و افزایش راندمان مصرف آب در بوستان‌ها و معابر کجاست؟ ● سهم واقعی مردم در مقایسه با سهم مدیریت شهری چقدر است؟

حتی مطالبه شفافیت بودجه‌های تخصیص‌یافته به حوزه آب فضای سبز، میزان سرمایه‌گذاری روی نوآوری‌ها و نتایج واقعی آن نیز ضروری است. جامعه امروز ایران، به برهه‌ای رسیده که صرفا توصیه‌های یک‌طرفه بی‌اثر و حتی دعوت‌کننده به بدبینی است. آشکارا باید پذیرفت که بحران آب تهران محصول عادت‌های اشتباه مردم و مدیریت‌های ناکافی شهری توأمان است. در این میان، لازم است نگاه سیستماتیک و پاسخ‌گویی دوطرفه ظهور پیدا کند. یعنی شهروندان در عین رعایت صرفه‌جویی، این مطالبه را داشته باشند که مدیریت شهری، مسئولانه و به شیوه علمی و پیشران وارد میدان عمل شود. در غیر این صورت، بنرهایی نظیر «... نفر منتظرن که ببندی» فقط بار مسئولیت را بر دوش مردم می‌گذارد، بی‌آنکه سهم کلیدی نهاد مدیریت شهری را پررنگ کند. واقعیتی انکارناپذیر وجود دارد که سیاست، اقتصاد و مدیریت کلان، نقش پررنگ‌تری در سرنوشت بحران آب دارند تا اقدام فردی شهروندان. در جمع‌بندی، ضرورت دارد که در کنار تقدیر از اقدام فرهنگ‌سازانه شهرداری، انتظار همگانی حرکت به سمت مدیریت مسئولانه‌تر برجسته شود. جا دارد با صدایی رسا بنویسیم: امروز، ده‌ها، صدها، هزاران و بلکه میلیون‌ها نفر منتظرند تا نه‌فقط مردم، که مدیران شهر شیوه حکمرانی منابع را تغییر دهند. «... نفر منتظرن که مدیریت کنی!» پیامی از مردم به مسئولان ذی‌ربط است که در بطن خود نه‌فقط مطالبه اصلاح رفتار جمعی را، که لزوم تغییر ساختاری و راهبری علمی در مدیریت شهری را جای می‌دهد. شاید وقت آن رسیده باشد که همان‌قدر که مردم را دعوت به صرفه‌جویی می‌کنیم، مدیران را نیز به پاسخ‌گویی، شفافیت و اقدام جدی فرابخوانیم. اگر قرار است بحران آب جدی گرفته شود، آینه آن نه‌فقط بر مردم، که بر مدیران نیز باید تابانده شود.

پژوهشگران و جامعه‌شناسان در نشست آینده‌پژوهی هم‌گرایی ملی ایرانیان در شرایط پساجنگ عنوان کردند

شکل‌گیری انسجام اجتماعی، نه سیاسی

عکس: مجید عسگری/ ایرنا

شرق: «در جنگ ۱۲روزه، یک هم‌گرایی اجتماعی بین مردم شکل گرفت، اما اینکه بگوییم هم‌گرایی سیاسی هم بود، پاسخ منفی است»؛ این خلاصه صحبت‌هایی است که در نشست تخصصی «آینده‌پژوهی هم‌گرایی ملی ایرانیان در شرایط پساجنگ» بیان شد؛ نشستی که توسط گروه علمی-تخصصی آینده‌پژوهی جامعه‌شناسی، وابسته به انجمن جامعه‌شناسی ایران برگزار شد و مفهوم انسجام ملی و همبستگی ایجادشده را در دوران جنگ ۱۲روزه با رویکرد آینده‌پژوهی بررسی کرد. نعمت‌الله فاضلی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه مطالعات علوم انسانی و فرهنگی، مسعود عالمی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی و وحید شالچی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی، به عنوان سخنرانان و محمدحسین‌زاده به عنوان دبیر در این نشست تخصصی حضور داشتند. میهمانان این برنامه به بررسی این پرسش پرداختند که انسجام ملی که پس از جنگ از آن حرف زده شد، تا چه اندازه منطبق بر واقعیت بود و آیا در صورت بروز تنش و تهدیدی در آینده، باز هم شاهد این هم‌گرایی خواهیم بود؟ نعمت‌الله فاضلی، عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه مطالعات علوم انسانی و فرهنگی، در ابتدای این نشست سخنرانی را بر عهده داشت. او در پاسخ به اینکه آیا در دوران جنگ و پس از آن، هم‌گرایی بین مردم رخ داد یا خیر، عنوان کرد: «یک نوع هم‌گرایی اجتماعی بین مردم رخ داد، اما از نظر سیاسی هیچ هم‌گرایی رخ نداد. یعنی مردم برای بقا و همچنین برای دفاع از ایران، مخالفت‌های سیاسی و ضدیت‌ها را کنار گذاشتند و از آن برای فشار به ساختار سیاسی استفاده نکردند. به‌ویژه اینکه برخی از مسئولان اظهار کرده بودند «مردم توبه جمعی کرده‌اند». اصلا همچین چیزی وجود نداشت، بلکه اعتراض جمعی رخ نداد، اما اینها برای حفظ بقا و زندگی و ساحت خود ایران بود». او با اشاره به سویه‌های تاریخی ایران ادامه داد: «همان‌طور که در تاریخ ما کتیبه داریوش وجود دارد که سرزمین ما را از خشک‌سالی، دروغ و دشمن دور بدار، بااین‌حال در حال حاضر ما شاهد آن هستیم که متأسفانه تمام این آفت‌ها بر سرزمین ایران سایه افکنده است. از سوی دیگر، یک نوع خرد جمعی وجود دارد که درک کرده است در غیاب دولت و چهره‌های قدرتمند، توان دفاع از کشور را ندارد». فاضلی ادامه داد: «بااین‌حال، روایت جنگ را نباید یک روایت شکست‌خورده بدانیم، حتی اگر شکست خورده باشیم. وقتی روایت جنگ را از دوران امپراتوری روم و ایران هم می‌خوانید، می‌بینید وقتی اروپاییان داستان را نقل می‌کنند، به نحوی است که روح جامعه بتواند از خودش حفاظت کند. برای همین سرشار از واقعیت هم نیست و گاهی برای حفاظت از این روح جمعی داستان را تحریف‌هایی نیز کرده‌اند. روح ایرانی که پس از جنگ نیز دوباره زنده شد، به خاطر این است که می‌خواهد از ایران‌زمین پرستاری کند. یک نوع کنش جمعی که به شکل خودانگیخته آشکار می‌شود». او معتقد است در سناریوهای آینده‌پژوهی نیز این روح ایرانی نقش بازی می‌کند: «نه اینکه یک فانتزی باشد که ورای واقعیت حضور پیدا کند، بلکه ازقضا به عنوان یک عامل کلان در آینده حضور خواهد داشت. با وجود این، قصدم انکار سستی‌های موجود در میان مردم و ساختار سیاسی نیست». به گفته این عضو هیئت‌علمی، همه چیز به این بستگی دارد که چقدر ساختار سیاسی این را باور کرده باشد که بخواهد خودش را به جامعه ثابت کند: «یعنی اگر تا پیش از جنگ تصور سیستم این بود که مردم باید برادری خود را ثابت کنند. در این وضعیت، روح جمعی که سایر همکاران به آن اشاره کردند، زنده خواهد بود که ساختار سیاسی هم بتواند وفاداری خود را به این روح جمعی اثبات کند؛ در غیر این صورت، باز هم روح جمعی کار خواهد کرد، اما نه همسو با خواسته‌های بالادستی. برای مثال، شاید سیستم نتواند در مقابل سیاست‌های اقتصادی کار خاصی انجام دهد، اما می‌تواند مثلا سیاست‌هایش را در صداوسیما تغییر دهد یا در آموزش عالی و سیاست‌های فرهنگی در شهرها».

به قبل از جنگ برنمی‌گردیم

در ادامه این نشست، نوبت به مسعود عالمی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی، برای گفت‌وگو درباره موضوع رسید. او در ابتدا صحبت‌های خود را با توضیح شکل‌گیری پدیده انسجام آغاز کرد: «مفهوم انسجام حول یک هدف شکل می‌گیرد و جز با وجود یک یا چندین هدف معنادار نخواهد بود. درباره اجزای یک کشور و جامعه و لایه‌ها و طبقات آن جامعه نیز وقتی صحبت از انسجام و اتحاد می‌شود، نازل یک هدف است. اگر این هدف شناسایی شود و بدانیم که اهداف در آینده هم ارزشمند خواهند بود، پس قطعا انسجام را به همراه خواهد داشت. حال، این هدف در جامعه ایرانی چیست؟ مرور سریع جنبش‌های مختلفی که در کشور ما رخ داده، خواسته جامعه را تا حدی نشان می‌دهد. نخست جنبش ملی‌شدن صنعت نفت را بررسی می‌کنیم که بی‌تردید نشان از میل به استقلال داشت. جنبش تنباکو و میرزا کوچک‌خان جنگلی نیز همین بودند. از سوی دیگر، جنبش مشروطه هدفش توسعه و پیشرفت بود. برای همین استاد کسروی اسم کتابش را می‌گذارد بیداری ایرانیان. پس استقلال و پیشرفت را می‌توان فارغ از بحث حکومت‌ها، خواست جمعی جامعه ایرانی دانست». عالمی معتقد است شکل انسجام در جامعه ایرانی با سایر جامع متفاوت است: «حال در مواجهه با جنگ، در هر کشور دیگری هم وقتی تجاوز خارجی رخ می‌دهد، شکلی از اتحاد ایجاد می‌شود، اما تفاوت جامعه ایران با دیگر کشورها در این است که انسجام ویژه‌تری در کشور ما شکل می‌گیرد که محصول همین میل به استقلال و پیشرفت است؛ آن‌هم در شرایطی که اسرائیل در این جنگ مشخصا روی همین دو مورد دست گذاشت». او در پاسخ به این پرسش که آیا این میزان از انسجام شکل‌گرفته در آینده نیز همراه با مردم و جامعه خواهد بود، توضیح داد: «به نظرم تا اندازه زیادی این هم‌گرایی را حفظ خواهیم کرد و دست‌کم به پیش از جنگ برنمی‌گردیم؛ چراکه اساسا جامعه درک کرده که ساختار سیاسی می‌خواهد این دو خواسته مهم را حفظ کند. از سوی دیگر، با توجه به اینکه بدیلی هم برای شرایط فعلی وجود نداشته باشد، در نتیجه همین وضعیت ادامه خواهد یافت. به نظر می‌رسد بیداری‌ای در میان جامعه ایرانی رخ داده که زمین بازی را تغییر داده است و به همین دلیل هم برخی از چهره‌های اپوزیسیون با ناراحتی ادعا کرده‌اند پروژه براندازی ۲۰ سال به تعویق افتاد».

ترک تهران نشانه عقلانیت بود، نه فقدان همبستگی

وحید شالچی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبایی، در ادامه این نشست از اثبات همبستگی ملی در جنگ گفت: «نتایج پژوهش‌های انجام‌شده حین جنگ و پس از آن نشان می‌دهد که انسجام ملی به‌طور جدی در کشور خود را بروز داد. آگاهی تاریخی از یک سو و تحمل و تاب‌آوری بالا از سوی جامعه‌ای که به‌شدت تحت فشار و تنش بوده است، این را ثابت کرد». به اعتقاد او، ترک تهران نشان از فقدان همبستگی نبود: «اینکه مردم از منطقه جنگی مهاجرت کنند، نشان عقلانیت است و همبستگی اجتماعی را رد نمی‌کند. اما آیا این همبستگی اجتماعی پایدار خواهد ماند؟ پاسخ این پرسش به متغیرهای دیگری وابسته است. پارامتر اقتصادی به‌شدت در این مسئله نقش خواهد داشت که به نظر می‌رسد ما در آینده نزدیک وضعیت خوبی در شاخص‌های اجتماعی نخواهیم داشت. همچنین میزان حمایت اجتماعی از اقشار آسیب‌دیده نیز روی این انسجام در آینده اثر خواهد داشت. افرادی که درآمد ثابت ندارند یا طبقات پایینی که از تورم آسیب بیشتری می‌بینند، در ماه‌های آینده زندگی دشوارتری خواهند داشت. ساحت سیاست نیز در این میدان حضور دارد. نیروهای سیاسی پس از جنگ با دوگانه مذاکره-مقاومت هم بازیگران مهم صحنه هستند که به نظرم این متغیر در شرایط بحرانی همراه خواهند شد». او ادامه داد: «از سوی دیگر، باید توجه داشته باشیم که ایران به شکل تاریخی در مقابل هجوم‌های مختلف خارجی توانسته سر پا باقی بماند. این یک تحلیل جانبدارانه نیست و بخشی از هویت این سرزمین به شمار می‌رود. در نتیجه، همین هویت پیچیده و چندلایه است که در موقعیت‌های بحرانی ظاهر شده و نمایش درخشانی از همبستگی و اتحاد را نشان می‌دهد».

گزارش

افزایش اضافه‌کار پرستاران

وزیر بهداشت به بهبود وضعیت معیشتی دستیاران و کادر درمان اشاره کرد و گفت: «در دو مرحله حقوق دستیاران افزایش یافته است؛ یک بار در سال گذشته و یک بار نیز از ابتدای این ماه. به این ترتیب، حقوق آنان که حدود ۱۱ تا ۱۲ میلیون تومان بود، در حال حاضر به نزدیک ۳۰ میلیون تومان رسیده است». محمدرضا ظفرقندی افزود: «اضافه‌کار پرستاران که در ابتدای دوره وزارت حدود ۲۵ هزار تومان در ساعت بود، با تلاش‌های صورت‌گرفته به حدود ۸۵ تا ۹۰ هزار تومان افزایش یافت. این اقدام که بار مالی حدود ۱۵ هزار میلیارد تومانی داشته است، نشان می‌دهد حمایت از دستیاران و پرستاران در اولویت برنامه‌های وزارت بهداشت قرار دارد». او در ادامه به ابعاد اجتماعی تحریم‌ها بر سلامت کشورها اشاره کرد و گفت: «اخیرا در لنست، یکی از معتبرترین مجلات پزشکی دنیا، مقاله‌ای منتشر شد که اثرات تحریم‌ها را بر سلامت کشورها طی سال‌های ۱۹۷۱ تا ۲۰۲۵ بررسی کرده است. در این بازه، ۱۵۲ کشور تحت تحریم قرار گرفتند». وزیر بهداشت ادامه داد: «براساس این مطالعه، تحریم‌ها سالانه باعث مرگ بیش از یک‌میلیون‌و ۵۶۴ هزار نفر در جهان شده‌اند؛ عددی که حتی از تلفات سالانه جنگ‌ها بیشتر است. بیشترین مرگ‌ومیر ناشی از تحریم در میان کودکان صفر تا پنج سال و سپس در گروه سنی ۶۰ تا ۸۰ سال ثبت شده است. درواقع ۷۱ درصد مرگ‌ومیر کودکان صفر تا ۱۵ سال ناشی از تحریم گزارش شده است. این ارقام نشان می‌دهد که تحریم‌ها اثر مستقیمی بر سلامت، دسترسی به دارو و شرایط اقتصادی مردم دارند». او در ادامه به علت تصادفات جاده‌ای پرداخت و گفت: «تصادفات جاده‌ای همچنان یکی از عوامل اصلی مرگ‌ومیر در کشور است. چندی پیش در استان کرمان، اتوبوسی با ۵۷ مسافر دچار حادثه شد و ۲۲ نفر در دم جان باختند. این در حالی بود که اتوبوس مربوط به سال ۱۳۸۳ با نقص‌های فنی مستمر همچنان در حال تردد بود. در حادثه دیگری نیز اتوبوسی با ۶۷ سرنشین در مسیر بصره-شلمچه دچار سانحه شد که تعداد زیادی مجروح بر جای گذاشت. این حوادث نشان‌دهنده ضرورت توجه به استانداردسازی و نظارت جدی‌تر در حوزه حمل‌ونقل است». ظفرقندی همچنین با تأکید بر ارتقای سواد سلامت در جامعه گفت: «باید کاری کنیم مردم پیش از رسیدن به مراحل پیشرفته بیماری به پزشک مراجعه کنند. بررسی بیش از هزار نمونه پاتولوژی سرطان در یک تحقیق نشان داد بیش از ۷۰ درصد بیماران در مراحل سوم و چهارم بیماری مراجعه کرده‌اند؛ درحالی‌که با آموزش‌های ساده و استفاده از ابزارهای خودمراقبتی می‌توانستیم این وضعیت را به‌طور چشمگیری بهبود ببخشیم. امروز دنیا به دنبال افزایش سواد سلامت از طریق ابزارهای نوین همچون تلفن همراه است و ما نیز باید این مسیر را دنبال کنیم».

جدول ۵۱۲۷ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- این رشته ورزشی رزمی از نبرد تن به تن سامورایی‌ها سرچشمه گرفته است- از آثار هنری مشهور بتهوون ۲- کشاورز- ترسنده- تکنیسین ۳- مدفن شیخ مفید- عظیم- مخفف اگر ۴- باغ دیدنی شیراز- بحث- قطعه موسیقی ۵- خاکسپاری- گناهکار ۶- حس بویایی- هدردادن- صمغ برخی درختان ۷- نوعی ماهی فلس‌دار جنوب- از بحور شعر فارسی- سرمایه جاودانی است ۸- روز نهم ماه محرم- عاشق و شیدا ۹- از کنده بلند می‌شود- هدایت‌کننده- خواهش‌های نفسانی ۱۰- شریک- دستیار- بخیل ۱۱- اسبابی برای تعیین وزن هوا- واحد شمارش شیشه ۱۲- شادمانی- هدایت‌کننده- چند رأی ۱۳- حرف آزاردهنده- خراب و ویران- اعلامیه سیاسی که به طور مخفیانه توزیع شود ۱۴- نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم- وقت و هنگام- اضافه‌شده ۱۵- از هوش‌های چندگانه بر اساس نظریه هاوارد گارنر- شبه‌جزیره کوهستانی مصر

عمودی:

۱- غیر از- کرم شب‌تاب- کشور اروپایی عضو پیمان ناتو ۲- وسیله کمک‌حرکتی بیماران- شیفته و عاشق- جنس بدنه ضرب زورخانه ۳- عایدی- خوشحال- ضمیر جمع ۴- پنددادن- نمابر- نوعی بیماری اختلال رشدی ۵- آهن‌ربا- گاو شخم‌زن- بسیار زیاد ۶- نادرست و واهی- کتابی آموزشی در فقه امامیه- خانه بزرگ ۷- خودروی باربری کوچک- گازی قابل اشتعال- رفیق منحرف ۸- گیاه مرداب- همدل و هم‌عقیده- قابل قبول- تعجب زنانه ۹- دهنه اسب- گوشه‌ای در دستگاه ماهور- به نقش تزیینی حاشیه صفحات کتاب گفته می‌شود ۱۰- مزه فلفل- شیوه انجام کار- بناشده ۱۱- گریزگاه- بزرگ‌تر- زندانبان ۱۲- شور و غوغا- انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی- دیروز عرب ۱۳- ضمیر دوم‌شخص مفرد- آموزشگاه هنری- روزگار گذشته ۱۴- از عناصر تشکیل‌دهنده هوا- زیرک- شرط‌بندی ۱۵- دارای خصلت‌های پسندیده- آمارگیری- نت چهارم

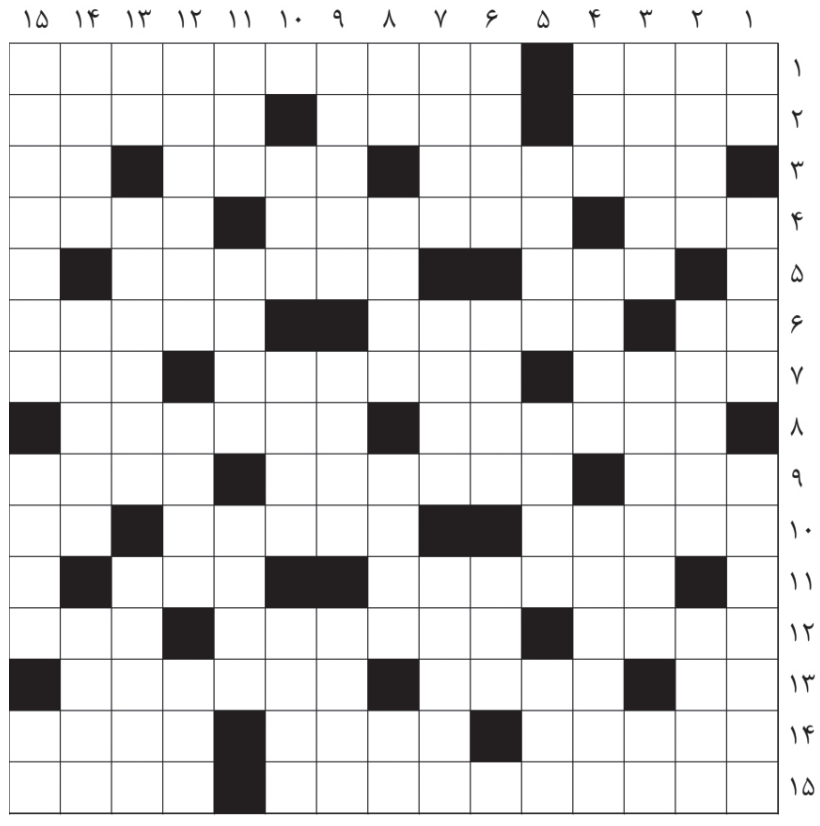

حل سودوکو ۴۱۲۲

۶	۹	۷	۸	۵	۳	۴	۱	۲
۸	۳	۲	۹	۱	۴	۵	۶	۷
۵	۴	۱	۲	۷	۶	۹	۸	۳
۴	۷	۵	۱	۲	۸	۳	۹	۶
۲	۱	۸	۶	۳	۹	۷	۴	۵
۹	۶	۳	۷	۴	۵	۱	۲	۸
۷	۸	۴	۳	۹	۲	۶	۵	۱
۱	۵	۶	۴	۸	۷	۲	۳	۹
۳	۲	۹	۵	۶	۱	۸	۷	۴

۱	۶	۲	۷	۴	۳	۹	۵	۸
۸	۴	۵	۶	۲	۹	۱	۳	۷
۹	۷	۳	۱	۸	۵	۶	۴	۲
۴	۳	۱	۲	۹	۷	۵	۸	۶
۲	۸	۶	۴	۵	۱	۷	۹	۳
۵	۹	۷	۸	۳	۶	۴	۲	۱
۶	۲	۹	۳	۱	۴	۸	۷	۵
۷	۵	۸	۹	۶	۲	۳	۱	۴
۳	۱	۴	۵	۷	۸	۲	۶	۹

حل جدول ۵۱۲۶

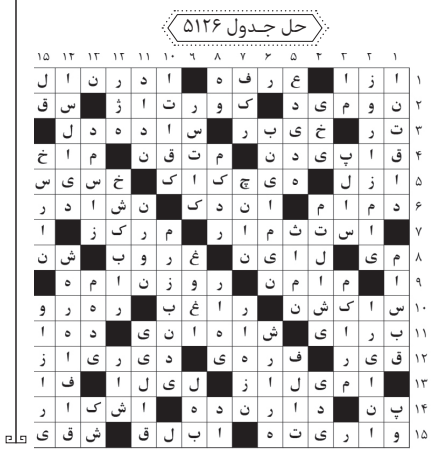

سودوکو سخت ۴۱۲۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۴		۹	۳			۵
	۵	۱	۷					۹
		۷	۵				۴	
	۷			۲				
۵	۸						۳	۲
				۵			۸	
	۴				۸	۳		
۹					۵	۶	۱	
۷			۶	۳		۹		

سودوکو ساده ۴۱۲۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۶	۴			۳	۲		۵	
				۵				
۱		۵	۴	۷				۲
۲					۳	۹		
۹				۶				۴
		۳	۹					۱
۸				۲	۴	۱		۳
				۱				
	۳		۶	۹			۸	۷